

D

Stadgar

Motionssvar

Vänsterpartiets 45:e kongress

Jönköping 8-12 maj 2024

Svar till D 1, D 4, D 6, D 10, D 11, D 12, D 13, D 18, D 19, D 20, D 21, D 22, D 23, D 24, D 25, D 30, D 34, D 64, D 65

Motion D 1 föreslår att en ändamålsparagraf införs. Motion D 4 föreslår att stadgarnas paragrafer 3 och 11 om medlemskap omarbetas. Motion D 6 föreslår att § 20 om slutna omröstning även ska gälla i samband med nomineringar. Motionerna D 10, D 11, D 12, D 13 har förslag gällande hur delning av partiförening kan utredas och på olika sätt formuleras i stadgarna. Motionerna D 18, D 19, D 20, D 21, D 22, D 23, D 24 och D 25 har förslag om att styrelser i partiföreningar ska kunna väljas på två år, formulerat på flera olika sätt. Motion D 30 föreslår förändringar i § 79 gällande valårskongresser. Motion D 34 föreslår att partistyrelsens storlek utreds. Motion D 64 föreslår en utredning av kongressombudsvalsystem. Motion D 65 föreslår att den enskilda motionsrätten till kongressen bibehålls som idag.

Partistyrelsen har lämnat förslag till kongressen om en översyn av stadgarna under den kommande kongressperioden, särskilt i relation till att organisationen växer och delvis har fått andra förutsättningar än när stadgarna senast gick igenom i sin helhet.

Flera av motionerna har förslag som direkt berörs i partistyrelsens frågeställningar i förslaget till stadgeutredning, som de motioner som handlar om delning av partiförening, föreningsstyrelseval på två år, förändringar i motionsrätt och partistyrelsens storlek. Andra motioner som handlar om införandet av ändamålsparagraf, omarbetning av § 3 och § 11, slutna omröstning vid nomineringar, utredning av kongressombudsvalsystem och förändringar av vad som ska tas upp på valkongresser är sådant som partistyrelsen inte ursprungligen tänkte sig i samband med att förslaget om en stadgeöversyn lades. Partistyrelsen finner det dock lämpligt att även dessa frågor hanteras i den kommande stadgeöversynen.

De övergripande förslagen i motionerna vill partistyrelsen ta med sig till den översyn som görs. Särskilt kan nämnas motionerna som gäller partiföreningsstyrelsernas mandatperioder och sätt att förbättra kontinuiteten i partiföreningarnas arbete som partistyrelsen ser som en viktig fråga att lösa. Partistyrelsen vill dock inte på förhand förbinda sig till särskilda formuleringar eller lösningsförslag, varken gällande mandatperioder för partiföreningsstyrelser eller de andra förslag som finns i de motioner som här föreslås att de tillförs den kommande stadgeöversynen. Motionernas förslag måste först utredas och ses över om och i så fall hur de kan passa in i en helhet som kan bli resultatet av översynen.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 1, D 4, D 6, D 10, D 11, D 12, D 13, D 18, D 19, D 20, D 21, D 22, D 23, D 24, D 25, D 30, D 34, D 64 och D 65 tillförs partistyrelsens kommande stadgeöversyn och anses därmed besvarade

Svar till D 2

Motionen föreslår ett tillägg efter stadgarnas paragraf 2: "Medlemmar har rätt att forma och vara med i åsiktsströmningar, tendenser och organisationer inom partiet. Åsiktsströmningar och tendenser har självbestämmande om metod och interna strukturer förutsatt att arbetet sker öppet och med respekt för partiets demokratiskt fattade beslut."

Stadgarna innehåller idag inga möjligheter att bilda organisationer inom Vänsterpartiet med andra målsättningar än de vi har gemensamt.

De nätverk som finns i Vänsterpartiet är inte specifikt stadgereglade, men utgår från intresseområden och inte åsikter. Det finns en utbredd förståelse för att de kan spela en positiv roll genom att ta initiativ till att utveckla partiets politik. Däremot skulle det vara något helt annat att bilda ett nätverk i Vänsterpartiet som inte bygger på intresse för ett visst sakområde, utan på att deltagarna tycker något annat än partiet.

Organisationer utanför Vänsterpartiet, med andra målsättningar, kan förstås också spela roll för partiets utveckling. Det är till exempel inget konstigt om flera medlemmar i partiet som känner varandra genom Hyresgästföreningen skriver en motion till kongressen tillsammans där de föreslår förändringar i partiets bostadspolitik som går i linje med föreningen. Vänsterpartiet behöver den sortens initiativ. Det skulle

däremot börja bli problematiskt om en förening medvetet och organiserat började använda sina medlemmar i Vänsterpartiet för att förändra partiets ståndpunkt. Där förväntar vi oss att medlemmarna tydligt skiljer på sina roller.

De här resonemangen får förstås än större tyngd om projektet inte bara handlar om att förändra politiken i en viss sakfråga, utan hela Vänsterpartiets karaktär.

Det finns gott om forskning som visar hur gruppbildningar snabbt är självförstärkande. Det behövs inte särskilt mycket för att vi ska dra upp sociala staket och låta dem polarisera oss i stort och smått. Har vi väl en gruppbildning, tycker vi gärna bättre om de som är i den egna gruppen och sämre om de som är utanför. Vi lyssnar snart mer på den egna gruppen, medan vi har lättare att avfärda andra och dra dem över en kam.

Gruppbildning kan ta sig ganska destruktiva uttryck redan i en liten skala. Det kan t ex handla om en återkommande känsla av att vissa är med och andra inte, eller att en del pratat ihop sig innan ett möte och inte längre är öppna för diskussionen.

Gruppbildning gör det också mycket svårare för oss att tillsammans använda dynamiken i åsiktsskillnader. Vi behöver bra diskussioner där alla är öppna för att byta ståndpunkt. Det bygger på att människor har ett starkt förtroende för varandra, oavsett att vi kan tycka olika i sak.

Grupper har en stark tendens att försämra det förtroendet. Ser vi den som säger tvärtom som en person utanför den egna gruppen, ligger det mycket närmare till hands att reagera med försvarsreflexer. Det driver oss mot att tappa proportionerna, taktisera eller till och med vifta bort fattade beslut.

Vi har länge tvärtom sett en positiv utveckling i partiet, där fler känner sig ansvariga för att vi har goda diskussioner där alla är med. Det är inte självklart. Där partiet istället präglats av grupper som drar åt olika håll ser vi att det inte har fungerat.

I det arbete med konflikthantering som organisationsenheten driver idag är en av huvuduppgifterna att undvika att folk som av någon anledning tycker olika gräver ner sig i skyttegravar. Orsaken är att vi vet att det snabbt blir självförstärkande. I de delar av organisationen där det en gång grävts skyttegravar, kan vi ofta se rester av det ett årtionde senare. En återkommande konsekvens vi ser är att det framför allt är kvinnor som försvinner från partiet där det finns långdragna konflikter.

Att börja dela upp partiet i mindre grupper efter åsikter skulle vara att gräva hela fältet fullt med skyttegravar. Den dag vi är riktigt onse, är det bara att kliva ner i dem.

De vänsterpartier som tillåter tendenser är med få undantag bildade som partisammanslagningar. I praktiken handlar det i de flesta fall om att de av historiska skäl tvingas arbeta med gammalt misstroende mellan redan etablerade grupper. Det är inte alltid särskilt konstruktiva diskussioner som kommer ur det.

Partistyrelsen har svårt att hitta något stöd för tanken att tendenser skulle vara en faktor som ger starkare partier. Det finns gott om exempel på stagnerande partier med tendenser, som Die Linke i Tyskland. Det finns också gott om framgångsrika vänsterpartier utan tendenser, som Vänstergröna på Island eller Sinn Féin på Irland. Det som driver framgång verkar vara helt andra saker, som till exempel en förmåga att tala så att folk begriper.

Motionen vill att tendenserna ska ha självbestämmande om metod och interna strukturer. Betyder det att de kan ha styrelser? Att de kan arbeta utåtriktat parallellt med resten av partiet? Att de kan gå förbi internfeminismen? Det finns många skäl till att Vänsterpartiet beslutar tillsammans om vilka metoder och strukturer vi vill se och inte.

En del av poängen med att fatta beslut är att de ska genomföras. I en ideell organisation är det något som inte händer av sig själv, utan vi behöver göra tillsammans. Säg att ett distrikt fattar beslut om en feministisk kampanj, medan en tendens hellre ville arbeta med annat. Vad betyder det då att tendenserna ska arbeta ”med respekt för demokratiskt fattade beslut”? Är det fritt fram för tendensen att uppmuntra sina medlemmar att

Stadgar Motionssvar D

inte delta i kampanjen utan göra andra saker i stället? Hur lite kan en tendens delta i Vänsterpartiets vanliga arbete?

Ett annat frågetecken är vad det betyder att tendenserna ska arbeta öppet. Betyder det att alla möten ska vara öppna för alla vänsterpartister? Att styrelserna ska skicka ut sina styrelseprotokoll till resten av partiet? Att de ska redovisa sin verksamhet inför till exempel årskonferenser på samma sätt som alla valda grupper i Vänsterpartiet? Att de ska ha medlemslistor som är öppna att se för resten av partiet?

En del av kärnan i Vänsterpartiets demokratiska struktur är att alltid göra det möjligt för medlemmarna att utkräva ansvar. Säg att många medlemmar i Vänsterpartiet upplever att en vald företrädare i en tendens betar sig oansvarigt. Finns det några sätt för dem att påverka det, med mindre än en uteslutning?

Vänsterpartiet utgår från att enskilda parlamentariker arbetar tillsammans med partiet och företräder de linjer vi beslutat demokratiskt. Hur skulle det påverkas i en situation där till exempel en riksdagsledamot också är medlem i en tendens? Kommer inte tendensens medlemmar ha en förväntning på att den ledamoten ibland ska driva den linje de själva röstat fram? Skulle riksdagsgruppen behöva hitta ett utskott till den ledamoten där tendensen inte har några skilda åsikter från Vänsterpartiet?

Mycket av det internfeministiska arbete vi har drivit har handlat om att förändra maktförhållandena inte bara i det formella, utan också i de informella strukturerna. Hur skulle det drivas i ett parti med självbestämmande tendenser? Risken är uppenbar att tendenser plötsligt ger en helt ny spelplan för den könsmaktsordning vi försöker hejda i partiet.

Partistyrelsens uppfattning är att de här frågorna tillsammans pekar mot en tydlig slutsats: grupperingar efter åsikter skulle resultera i en lång rad organisatoriska och politiska problem.

Partistyrelsen är helt överens med det mål som sätts upp i motionen om att bredda Vänsterpartiet. Det ska vara enkelt och roligt att vara med i Vänsterpartiet. Många fler än idag behöver kunna känna att de hör hemma på ett vänsterpartimöte. Det ska vara ett av det här partiets styrkor att det är hela tiden är fullt av politiska perspektiv som bryts mot varandra och driver fram nya, bättre synsätt och förslag.

Det behöver vi göra med en organisation som kan fortsätta att stärka förtroendet mellan alla som är med i Vänsterpartiet.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 2 avslås

Svar till D 3

Motionens föreslår att en åldersgräns för medlemskap införs genom en tilläggsformulering i stadgarnas paragraf 2: ”Var och en som fyllt 15 år och vill verka för Vänsterpartiets politik kan bli medlem.”.

Vänsterpartiet har idag inga åldersgränser för medlemskap, varken nedre eller övre. Som princip bör Vänsterpartiet vara öppet för alla som vill verka för dess politik, utan andra begränsningar än dem som framgår av stadgarna för nekande av medlemskap och uteslutning. Personliga egenskaper, inklusive ålder, ska inte utgöra ett hinder för engagemang i Vänsterpartiet.

Motionen anför som argument att det finns ett problem med medlemmar som också löser medlemskap för sina barn i syfte att få fler röster att lägga vid årsmöten och annat. Detta är givetvis inte önskvärt, men partistyrelsen ser inte att den beskrivna problematiken skulle vara vanligt förekommande, och föranleder därför inte heller en stadgereglering.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 3 avslås

Svar till D 5, D 41, D 42, D 43, D 44, D 45, D 46, D 47, D 48, D 49, D 50, D 51, D 52, D 53, D 54, D 55

Samtliga motioner föreslår olika ändringar av partiskatten. Spännviddan går från D 46 som helt vill avskaffa partiskatten till D 49 som vill ta bort möjligheten till undantag som idag finns och beslutas på respektive nivå. Där emellan finns en rad förslag på nivåjusteringar, förändrade brytpunkter, definiering av vilka som ska betala och kring att nivån på partiskatten ska anpassas till löneläge och livsombokostnader i olika delar av landet.

Partistyrelsen ser också behovet av att utreda partiskatten för att upprätthålla den självklara legitimiteten för systemet även framöver. Vi menar dock att det vore olyckligt att under innevarande mandatperiod göra några större justeringar utan föreslår att systemet utreds under den kommande mandatperioden för att kunna besluta om förändringar på kongressen 2026 och att de villkoren då kommer gälla från nästa mandatperiod.

När det gäller förslaget i D 46 så vill vi ändå försvara den nuvarande modellen. Partiets självfinansieringsgrad behöver öka och där spelar partiskatten självklart en viktig roll om vi ska kunna bedriva verksamhet. Partiskatten har inte bara gett partiorganisationen ekonomisk trygghet och utrymme utan har framför allt tjänat oss väl i relation till de andra partiföreträdarnas verklighetsfrånvända ersättningsnivåer. Den har gett oss extra råg i ryggen både i riksdagen och fullmäktigeförsamlingar runt om i landet där partiernas ledamöter beslutar om höjda ersättningar till sig själva samtidigt som den förda politiken leder till nedskärningar och lönepress i de egna verksamheterna. Att vi ska behålla partiskatten är en självklarhet 12 år efter att den infördes på kongressen 2012.

Med det sagt så är det också viktigt att partiets företrädare på olika nivåer ska ha mandat och förtroende att hantera frågor om undantag och andra tillfälliga åtgärder för att företrädare med en svår ekonomisk situation inte ska behöva lämna sina uppdrag. Därför vill vi också avslå även motion D 49. Vi vill också att kongressen avslår D 52 då ett beslut om att avskaffa de representationstillägg som idag finns för enstaka positioner riskerar att låsa utredningens möjligheter att komma med ett hållbart system framöver. Att idag slopa representationstilläggen skulle innebära att partiorganisationen på andra sätt då skulle behöva ersätta för utlägg som i de fallen också skulle behöva förmånsbeskattas av berörda uppdragsinnehavare. Det skulle då istället innebära att den som väljs till ledande uppdrag avstår en större del av sitt arvode än andra, och det blir heller inte riktigt bra.

När det gäller övriga motioner föreslår partistyrelsen att dess förslag tillförs den översyn av partiskatten som ska genomföras under kongressperioden och de därmed anses besvarade. Det gäller även för D 50 och D 5 som på annan plats i stadgarna vill förtydliga att den som har obetald partiskatt inte är att betrakta som valbar vid interna val.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motionerna D 46, D 49 och D 52 avslås

att motionerna D 5, D 41, D 42, D 43, D 44, D 45, D 47, D 48, D 50, D 51, D 53, D 54 och D 55 tillförs till översynen av partiskattesystemet och anses därmed besvarade

Svar till D 7

Motionen föreslår att riktvärdet för andelen män i valda organ ska ligga i intervallet 40-50%.

Vänsterpartiet har sedan länge arbetat internfeministiskt för att stärka jämställdheten i partiet. Utgångspunkten är att könsmaksstrukturer, där kvinnor generellt underordnas män, är ett problem som kommer synas i mer eller mindre hög utsträckning i varje organisation. Detta mönster återspeglas till

exempel i hur mäns respektive kvinnors kompetenser och insatser bedöms, vilka som nomineras och vilka som känner sig manade att tacka ja till nomineringar.

Den nuvarande formuleringen av stadgan innebär att kvinnor ska vara representerade med minst 50 procent. Det är dock inte stadgans eller det internfeministiska arbetets intention att könsfördelningen ska vara exakt 50/50. Det är, ur både samhälls- och organisationssynpunkt, inte ett problem om en styrelse skulle bestå bara av kvinnor. En sådan styrelse skulle inte verka i ett samhälle som överallt annars reproducerar samma sorts maktstrukturer. Den har antagligen inte valts med den representationen för att det funnits ett maktmönster där män som grupp är i underläge och den kommer antagligen inte bidra till att stärka några sådana maktmönster i nästa led heller. Partistyrelsen anser därför att stadgan i sin nuvarande form bäst motsvarar intentionen att skapa en jämn fördelning av makt.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 7 avslås

Svar till D 8, D 9

Motionerna D 8 och D 9 föreslår ett par olika varianter av valmetod i valet av kongressombud. Motion D 8 föreslår Schulze-metoden och motion D 9 Wrights implementering av single transferable vote systemet.

Liknande motioner har varit uppe på ett flertal kongresser och har varje gång avslagits. Partistyrelsen finner att nuvarande system för kongressombudsval som innebär ett ganska stort mått av flexibilitet gällande val av metod fyller sitt syfte att möjliggöra för distrikt med olika förutsättningar att genomföra ombudsval på ett demokratiskt och praktiskt rimligt sätt. Begreppet "metod" avser i det här fallet möjligheten att förrätta valen på något av följande sätt:

- på medlemsmöte i partiföreningen
- på gemensamt medlemsmöte för partiföreningar i samma valkrets
- på distriktsexpedition
- genom poströstning
- genom digital omröstning

Den sistnämnda metoden, digital omröstning, är för övrigt något som tillkommit inför de senaste kongresserna tack vare att stadgarna är så pass flexibla på denna punkt. Utöver ovanstående kan distriktstyrelsen välja att dela in distriktet i valkretsar, även det en del i att respektera att olika distrikt har olika förutsättningar.

Om man med "metod" däremot menar grundläggande demokratiska principer och valsystem, något som uttrycks i stadgarnas §§ 12-24 (Beslut och val) och §§ 91-99 (Kongressombud), är det dock tydligt att den typen av rangordnade system som motionerna föreslår inte är tillåtna. Partistyrelsen ser inte att den typen av system som föreslås löser något som kan betraktas som ett problem i nuläget. De scenarion med olika stora fraktioner av medlemmar som tycker exakt likadant i olika politiska frågor existerar inte på det monolitiska sätt som motionerna målar upp i sina argumenterande brödtexter. Det finns helt enkelt inte den typen av enhetliga åsiktsblock inom medlemskåren utan varje enskild politisk fråga har skiftande majoriteter och minoriteter med olika sammansättning av medlemmar mellan olika frågor.

Båda motionerna vill införa väldigt specifika metoder för val av just kongressombud, metoder som inte har använts i Vänsterpartiet tidigare och inte heller har någon motsvarighet i andra demokratiska processer som används i Vänsterpartiet eller för den delen andra delar av organisationssverige.

Partistyrelsen anser att det är viktigt att interndemokratien vid ombudsvalen håller en hög nivå, att de är tydliga och lättfattliga för medlemmarna samtidigt som administrationen är så enkel som möjligt.

Partistyrelsen ser att det kan finna skäl att se över vissa aspekter av kongressombudsvalen, något som nämns i svaret till motion D 64 och som där föreslås att det tas med i en kommande stadgeöversyn. Partistyrelsen ser dock inte att det som föreslås i motion D 8 och D 9 är rätt väg att gå och därför bör det heller inte tas med till stadgeöversynen.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 8 och D 9 avslås

Svar till D 14, D 15

Motionerna föreslår att stadgarna 33b, 53b och 79b ska nämna fler könsidentiteter utöver kvinnor och män. Motion D 14 föreslår att stadgarna ska omfatta tre grupper, och att den internfeministiska handboken, handledning för könsseparatistiska träffar och övrigt internfeministiskt material uppdateras i enlighet med detta. Motion D 15 föreslår en konkret formuleringsändring av stadgan 33b, till ”I syfte att stärka det internfeministiska arbetet bör separata träffar för kvinnor och ickebinära och män genomföras i anslutning till årsmötet”.

Vänsterpartiets kongress 2022 beslutade på förslag från partistyrelsen att bifalla en motion som föreslog en ändring av den då föreslagna formuleringen i stadgarnas paragrafer 33b, 53b och 79b, från ”separata träffar för kvinnor och män” till ”könsseparatistiska träffar”. Om vi använder begreppet könsseparatistiska träffar så inkluderas även exempelvis ickebinära. Dessvärre har en felaktig version av stadgarna funnits på hemsidan, där partistyrrelsens ursprungliga förslag legat kvar. En korrekt version har funnits att ladda ner som PDF på sidan, men texten på hemsidan har inte speglat det innehållet. Detta har nu åtgärdats. Motionernas förslag utgår från den felaktiga versionen.

Motion D 14 föreslår också att Vänsterpartiets internfeministiska material ska konsekvensändras för att passa motionens förslag till stadgeändring. 2020 gjordes ett större arbete med uppdatering av den handledning för separatistiska träffar som funnits sedan tidigare. Stort fokus lades på att öka kvaliteten på föreslagna upplägg för framför allt mansträffarna, som nu handlar mer om självreflektion och aktivt deltagande i samtal. Handledningen innehåller flera olika förslag till upplägg, och ska främst ses som en möjlighet till inspiration för utformningen av träffarna. Det är fullt möjligt att utforma träffar på helt andra sätt än enligt de förslag som tas upp. Vidare är det upp till den som ska delta i en separatistisk träff att själv välja om den vill delta i kvinno- eller mansträffen. Vid dokumentation av talarstatistik ska det också vara fullt möjligt för den enskilde att få sina inlägg registrerade som det kön man identifierar sig med.

Utrymmet att utforma de separatistiska träffarna på olika sätt ger också möjlighet att anpassa dem efter de förutsättningar som finns. Det kan exempelvis innebära att om det finns behov av att ha ytterligare en träff för fler könsgrupper och ickebinära, så kan det anordnas utöver träffar för kvinnor och män. Ickebinära rekommenderas annars att ansluta till kvinnoträffen, där fokus ligger på att stärka dem som riskerar att utsättas för härskartekniker på grund av sin könstillhörighet.

Eftersom motionerna föreslår ändringar som bygger på den felaktiga information som funnits tillhands, och eftersom de berörda stadgarnas utformning redan nu är könsneutrala, menar partistyrelsen att motionerna kan anses besvarade.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 14 och D 15 anses besvarade med det ovan anförda

Svar till D 16

Motionen föreslår inrättandet av en granskningskommitté, som ska utreda eventuella stadgebrott, och lämnar också förslag på tilläggsformuleringar i stadgarnas paragrafer 37, 68, 101, 119, 146, 147, och 148 som återspeglar detta, samt en ny paragraf 135 b som ska reglera uppdraget för granskningskommittén.

Stadgar Motionssvar D

Vänsterpartiet har under många år arbetat aktivt med konflikthantering och utarbetat metoder för att på ett positivt och framåtsyftande sätt lösa konflikter i distrikt och partiföreningar. Fokus läggs på att hitta strategier framåt som ger alla en given plats i organisationen och på att genom formalialösningar undvika att konflikter uppstår på grund av oklarheter i beslut eller beslutsordning. Grundanslaget är pedagogik och diskussion, som ger en bra grund för att fortsätta det politiska arbetet tillsammans.

Eventuella stadgebrott eller andra missförhållanden i organisationen hanteras av partisekreteraren inom ramarna för dess uppdrag. Missförhållanden som anmäls till eller på annat sätt kommer till partistyrelsens kännedom utreds av partisekreteraren med stöd av partikansliet.

När konflikt uppstår om stadgarnas tolkning, och i förlängningen också frågeställningen om ett stadgebrott eventuellt begåtts, avgörs tolkningen av partistyrelsen enligt stadgarnas paragraf 158. Partistyrelsen har till sin hjälp en vald arbetsgrupp, organisations- och stadgegruppen, som bistår med utredningar och rekommendationer, som partistyrelsen sedan beslutar om.

I motionen anförs att det idag saknas en uttalad instans för granskning av stadgebrott. Förekomsten av en partisekreterare och av stadgarnas paragraf 158 motsäger detta.

Motionens övergripande syfte är att skapa en kontrollinstans som tar emot och granskar anmälningar av valda organ, enskilda partimedlemmar eller uppdragsinnehavare, samt ska överta delar av revisorernas uppgift att granska organisationens förvaltning. Kommittén föreslås bestå av samtliga distriktsordföranden. I praktiken ska därmed distrikten granska både partistyrelsen, partiföreningarnas styrelser, och i förlängningen sig själva. Kommittén föreslås också ta över flera uppgifter som nu ligger på partistyrelsen, förutom att granska stadgebrott även prövning av uteslutningsärenden.

Det finns en rimlig organisatorisk logik i att det är partiets högsta beslutande organ mellan kongresserna, det vill säga partistyrelsen, som beslutar i den typ av ärenden motionen tar upp, och att eventuella överprövningar hanteras av det högst beslutande organet, kongressen. Motionen vill i stället att ett organ som inte är högst beslutande ska ges en ultimativ makt till granskning och utdömmande av disciplinära åtgärder. Det är fråga om en nästintill polisiär funktion som med stor sannolikhet kommer verka konflikt drivande i stället för konfliktlösande. Detta kan skada partiets öppenhet och sammanhållning, och i förlängningen minska engagemang i Vänsterpartiet.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 16 avslås

Svar till D 17

Motionen föreslår att en ny stadga införs, med lydelsen ”Partiledaren och ledamöterna i partistyrelsen bör ha en grundläggande förståelse för den marxistiska analysen för att kunna effektivt integrera den i politiken.” Motionen föreslår att stadgan numreras 40 a, men motionens förslag innebär ett tillägg som rör kapitlet för partistyrelse, paragrafer 107-116.

Stadgarna reglerar ordningen för partiorganisationens funktioner, och är inte avsedda att reglera politiskt sakinhåll, ställningstaganden, eller egenskaper och förkunskaper hos de företrädare vi väljer.

Vänsterpartiet har i likhet med föreningspraxis stadgereglerade valberedningar som har i uppdrag att ta fram förslag på lämpliga kandidater till interna val. Valberedningarna på alla nivåer i partiet bör kunna utföra sina uppdrag utan detaljerade stadgeregleringar utöver formerna för själva arbetet. Medlemmarna bör i stället välja de personer till valberedningarna som kan förväntas göra en bra bedömning av kandidater, inklusive dessas förkunskaper och de behov de kan fylla i organisationen. Till valberedningarnas hjälp finns en utförlig handledning att tillgå.

Det vore inte heller lämpligt att på förhand binda sig till vilka förkunskaper kandidater till olika uppdrag ska ha, och i nästa skede blir det också svårt att bedöma dessa förkunskaper hos kandidaterna. De förkunskaper

medlemmar i Vänsterpartiet för med sig in i organisationen kan se ut på många olika sätt, och alla vara till stor nytta för partiet. Ett brett Vänsterparti ger utrymme för många olika förmågor att tillsammans skapa politisk förändring. Kunskaper inom specifika studieområden kan vara en faktor av många som avgör partiets genomslagskraft.

Vänsterpartiet har också ett gott utbud av studier som förnyas och hålls uppdaterade, som kan genomföras både som kurser lokalt och som egenstudier, utöver de kurstillfällen som partiet centralt tar initiativ till regelbundet. Partiföreningar och distrikt förväntas genomföra studietillfällen som kommer alla medlemmar till del. Därmed är också organisationens samlade kunskaper i olika relevanta teoribildningar fullt utvecklade och tillgängliga för alla.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 17 avslås

Svar till D 26

Motion D 26 yrkar på att stadgarna ska kompletteras med en text om att anställda i partiet ska ha en heltidsanställning med sex timmar per dag, alternativt 30 timmar per arbetsvecka

Partistyrelsen instämmer med fördelarna med en arbetstidsförkortning men att denna typ av arbetsgivarfrågor för de anställda inte sak regleras i stadgarna utan i avtal mellan parterna och i styrdokument som arbetsgivarpolicy.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 26 avslås

Svar till D 27

Motionen föreslår att stadgarnas paragraf 53b stryks om inte utrymmet för könsseparatistiska och internfeministiska diskussioner ökar på distriktsårskonferenser.

Vänsterpartiet har sedan länge arbetat internfeministiskt för att stärka jämställdheten i partiet. Utgångspunkten är att patriarkatet är ett problem som kommer synas, i mer eller mindre hög utsträckning, i varje organisation. Det internfeministiska arbetet har också gett effekt, som bland annat kan påvisas med en ökad andel kvinnor med uppdrag och en för kvinnor generellt ökad talartidsandel i möten.

En del av arbetet sker i form av könsseparatism, som länge varit en rekommenderad metod och i och med kongressen 2022 stadgereglerats i anslutning till partiförenings årsmöte, partidistrikts årskonferens och partikongress. De könsseparatistiska träffarna har uppskattats av deltagarna.

2020 gjordes ett större arbete med uppdatering av den handledning för separatistiska träffar som funnits sedan tidigare. Stort fokus lades på att öka kvaliteten på föreslagna upplägg för framför allt mansträffarna, som nu handlar mer om självreflektion och aktivt deltagande i samtal. Handledningen innehåller flera olika förslag till upplägg, och ska främst ses som en möjlighet till inspiration för utformningen av träffarna. Det är fullt möjligt att utforma träffar på helt andra sätt än enligt de förslag som tas upp.

Eftersom utformningen av den könsseparatistiska verksamheten inte är detaljreglerad och utformningen görs lokalt, behöver åsikter om och krav på innehållet riktas till rätt nivå i partiet. Kongressen bör inte besluta om utformning och innehåll på distrikts- och partiföreningsnivåerna. Distrikt och föreningar behöver ha frihet att utforma innehållet så det passar de lokala förutsättningarna. Att utveckla träffarna och övrigt internfeministisk verksamhet är ett arbete som behöver bedrivas aktivt i varje del av organisationen och för detta är respektive styrelse ansvarig.

Partistyrelsen anser att könsseparatistiska träffar fortsatt ska regleras i stadgarna, för att organisationens internfeministiska arbete ska fortsätta utvecklas, och ser inget skäl att ompröva detta.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 27 avslås

Svar till D 28

Motionen föreslår att stadgarnas paragraf 54 utökas med ”och medlemmar”, till ”Partidistriktets föreningar och medlemmar kallas till årskonferens senast tre månader före dess genomförande.”

Motionen lyfter att det är nödvändigt att medlemmar får kännedom om kommande distriktsårskonferens för att fullt ut kunna nyttja motionsrätt.

Organisationsstrukturen är uppbyggd så att partiet centralt samlar distrikten, distrikten samlar partiföreningarna, och partiföreningarna samlar medlemmarna. Till distriktsårskonferens kallas partiföreningarna eftersom det är den nivå i organisationsstrukturen som formellt ska kallas i sammanhanget. Medlemmarna kan inte kallas till en distriktsårskonferens eftersom de inte har den positionen i organisationsstrukturen, utan de kallas till partiföreningens årsmöte.

Det är däremot viktigt att medlemmarna informeras om alla tillfällen då de har enskild påverkansmöjlighet, exempelvis för att nyttja motionsrätt eller nomineringsrätt till årsmöte, årskonferens och kongress. Det närmaste ansvaret för att hålla medlemmar informerade åligger varje partiförening. Många partidistrikt tar dock redan idag ett stort ansvar för att informera även enskilda medlemmar utöver partiföreningar, och detta tycker partistyrelsen är bra och något som bör uppmuntras. Det är viktigt för organisationens funktion att information ges på ett tydligt sätt i alla led.

Partistyrelsen delar uppfattningen att medlemmar ska få god information om pågående interndemokratiska processer i partiet, men menar att en reglering i stadgarna på det sätt som föreslås inte är rätt väg att gå, eftersom enskilda medlemmar inte bör kallas formellt till årskonferens.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 28 avslås

Svar till D 29

I motionen föreslås att sista meningen i paragraf 58 i stadgarna ändras till: ”Distriktsfunktionärer haryttrande- och förslagsrätt i samtliga frågor”.

I stadgan framgår vilka som under en distriktsårskonferens har yttrande- respektive förslagsrätt. Både yttrande- och förslagsrätt har konferensens ombud, distriktsstyrelsens ledamöter, partistyrelseledamöter från distriktet, distriktets riksdagsledamöter, regionfullmäktige gruppens ledamöter, samt av partistyrelsen utsedda representanter. Distriktsfunktionärer har yttranderätt i samtliga frågor.

Skillnaden mellan förtroendevalda och tjänstemän beträffande förslagsrätt har sin grund i skillnaden mellan en position som vald av organisationen och den som anställd av en arbetsgivare. Av organisationen anställda ombudsmän och andra funktionärer har en viktig roll i arbetet både på och mellan distriktsårskonferenserna, besitter stora sakkunskaper organisatoriskt såväl som politiskt, och har bland annat till uppgift att bistå med upplysningar och råd till förtroendevalda. De är dock inte valda av medlemmarna och formuleringar av de förslag som uppkommer i arbetet måste därför göras i demokratisk ordning av dem som är valda att företräda medlemmarna.

Partistyrelsen anser att det är en viktig princip att initiativrätt förbehålls medlemsvalda företrädare och ser därför inget skäl att ompröva det.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 29 avslås

Svar till D 31

Motionen föreslår att man ändrar hur man tilldelar mandat och väger in respektive kommuns invånarantal.

En grundläggande demokratisk princip i Vänsterpartiet är "en medlem, en röst". Varje enskild medlems röst har samma tyngd som varje annan enskild medlems oavsett om det är på ett årsmöte i partiföreningen eller i ett ombudsval till en årskonferens eller kongress. Motionens förslag går stick i stäv med den grundläggande principen.

Motionen ger också uttryck för en tankekurpa då det de facto är så att en partiförening med ett stort medlemsantal relativt invånarantalet i kommunen automatiskt kommer att vara bättre representerad på till exempel en årskonferens än om ombudsfordelningen gjordes utifrån invånarantal. Partiföreningen från den "lilla kommunen" kommer i det fallet redan med dagens system att vara överrepresenterad jämfört med partiföreningar från större kommuner med fler invånare om partiföreningarna i dessa större kommuner har ett medlemsantal som relativt sett är lägre per capita.

För att tydliggöra ovanstående kan motionens eget exempel användas. I exemplet nämns en förening med 100 medlemmar i en kommun som har 10 000 invånare. Den andra föreningen har 500 medlemmar på 100 000 invånare. Om vi tänker oss en ombudsfordelning där 60 ombud ska väljas kommer 10 att gå till föreningen i den lilla kommunen och 50 till föreningen i den stora kommunen. Räknat per invånare kommer det från den lilla kommunen att väljas 1 ombud per 1000 invånare och från den stora kommunen 1 ombud per 2000 invånare. I det scenariot har redan partiföreningen från den lilla kommunen dubbelt så många ombud som en fördelning utifrån kommunstorlek skulle ge dem. Föreningen från den lilla kommunen har i det här fallet "gynnats" av den grundläggande principen, "en medlem, en röst".

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 31 avslås

Svar till D 32, D 33

Motionerna föreslår att "Verksamhetsplan" läggs till i paragraf 101 och 102 som bestämmer kongressernas dagordningar.

I dag finns dagordningspunkten "Strategi och prioriteringar" på programkongressens dagordning (paragraf 101). De dokument som behandlas under den dagordningspunkten kan ha lite olika utformning, men är tänkta att fylla den funktion som motionen efterlyser, nämligen "strategier och prioriteringar för Vänsterpartiet, organisatoriskt och politiskt, som vi vill använda för att nå våra målsättningar under kongressperioden men också på längre sikt". Partistyrelsen antar sedan för egen del årliga verksamhetsplaner, som konkretiserar kongressens mer övergripande strategier.

Valårskongresserna bör i så stor utsträckning som möjligt koncentreras till valfrågor och därför behandlas inget strategidokument på dessa.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 32 och D 33 avslås

Svar till D 35

Motionen föreslår att § 106 ersätts med "Val av ny valberedning bereds av en valkommitté tillsatt av kongressen."

Den nu gällande § 106 lyder:

"§ 106. Val av ny valberedning bereds av partistyrelsen eller i annan ordning som kongressen beslutar. Formerna för nominering till ny valberedning fastställs av partistyrelsen".

Partistyrelsen noterar att motionen föreslår att den sista meningen i nuvarande § 106 tas bort vilket skulle göra det oklart hur det är tänkt att nomineringar till valberedningen ska hanteras. Gällande den första meningen i nuvarande § 106 betyder den att partistyrelsen bereder ett förslag till ny valberedning eftersom alla större frågor som tas upp på kongressen bör vara beredda. Partikongressen har med nuvarande lydelse av stadgan full beslutanderätt vad gäller ordningen för beredning av valberedning om man inte finner partistyrelsens beredning tillfredsställande. Än viktigare är förstås att kongressen sedan genomför själva valet av valberedning, det är där det demokratiska beslutet tas.

Partistyrelsen finner att motionens brist på förslag gällande hantering av nomineringar problematisk och det som föreslås om beredning av val av valberedning gör inte processen mer demokratisk.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 35 avslås

Svar till D 36

Motionen föreslår partistyrelsen ska fatta beslut om nya anställningar genom att en sådan text läggs till i stadgarnas § 116.

Partistyrelsen har redan arbetsgivaransvar och beslutanderätt över arbetsgivarpolicy. Förhandlingar, slutande av avtal och daglig arbetsledning är också något som partistyrelsen som arbetsgivare formellt ansvarar över, men som i normalfallet "delegeras till verkställande utskott, särskild förhandlingsdelegation och kanslichef". (§ 116) Därutöver har partistyrelsen makten över budgeten som i sin tur påverkar antalet anställda på partikansliet.

Att stadgefästa att partistyrelsen ska fatta beslut om enskilda anställningar skulle bryta mot normal svensk praxis på arbetsmarknaden och skulle förstöra Vänsterpartiets rykte som en seriös arbetsgivare. Partistyrelsen har inga som helst önskemål om att få den beslutandemakten stadgefäst.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 36 avslås

Svar till D 37

Motionen föreslår att en ny paragraf införs med följande lydelse: "Verkställande utskottet ska inte göra ställningstaganden i principiellt viktiga frågor där det kan antas finnas skilda uppfattningar i partiet, utan detta görs av partistyrelsen."

Partistyrelsen väljer bland sina ledamöter ett Verkställande utskott vars uppgift bland annat "...är att mellan partistyresemötena besluta i löpande ärenden..." (stadgarnas § 117). Det kan innebära att ta snabba politiska beslut i aktuella frågor. Sådana beslut tas ofta i samråd med riksdagsgruppen då det gäller ärenden som är aktuella där. Nya politiska frågor kan dyka upp plötsligt och med snäva tidsramar för beslut. Såväl väljare som medlemmar förväntar sig att Vänsterpartiet ger uttryck för en tydlig åsikt även i den typen av frågor.

Verkställande utskottet är en del av partistyrelsen och partistyrelsen har såväl utnämningmakten som stadgemässiga möjligheter att begära att ett extra partistyresemöte kallas in (§112 "[...]Verkställande utskottet skall även kalla till sammanträde om minst en fjärdedel av partistyrelsens ordinarie ledamöter så begär").

Stadgar Motionssvar D

Partistyrelsen har med andra ord redan de stadgemässiga möjligheterna att säga ifrån om de har synpunkter på Verkställande utskottets beslut. Att införa en ny paragraf med en högst otydliga och tolkningsbara formuleringar som "principiellt viktiga frågor där det finns skilda uppfattningar i partiet" är inte till hjälp för någon. "Skilda politiska uppfattningar" kommer det förstås alltid att finnas i varenda fråga, men i de fall Verkställande utskottet behöver ta ett snabbt beslut görs det förstås utifrån en tolkning av vad som är en majoritetslinje i Vänsterpartiet. Detta gäller även de beslut partistyrelsen tar under en kongressperiod.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 37 avslås

Svar till D 38

Motionen föreslår att revisorerna efter anmälan eller på eget initiativ ska granska att respektive styrelse följer stadgar, partiprogram och årsstämma/kongressbeslut. Samt inom en vecka lämna en redogörelse vilken åtgärd/utredning som kommer att inledas samt inom vilken tid ärendet kommer att vara avslutat.

Det ingår redan i revisorernas uppgift att granska räkenskaper och **förvaltning** för den nivå de är valda (§119). Revisorerna förelägger sedan en revisionsberättelse till den instans som har valt dem (årsmöte, distriktsårskonferens eller partikongress). Revisorerna lägger sedan förslag på om styrelsen ska få ansvarsfrihet eller ej. Utöver beslut om ansvarsfrihet kommer deltagarna på medlemsmötet eller ombuden på distriktsårskonferensen eller kongressen att välja en ny styrelse och kan i det valet ta hänsyn till många olika faktorer inklusive hur den tidigare styrelsen agerat i olika sammanhang. Det finns med andra ord redan naturliga kontrollinstanser gällande hur styrelser på olika partinivåer har hanterat sitt uppdrag.

Det som motionen tycks förespråka, någon typ av särskild granskning mitt under en mandatperiod där revisorerna föreslås makt att kräva särskilda redogörelser från styrelsen inom en vecka, ökar på intet sätt medlemsdemokratins utan gör bara revisorerna till någon sorts oklar överdomare. Det är också oklart vad som är tänkt att hända om revisorerna inte är nöjda med styrelsens redogörelser och förslag till åtgärder.

Det som föreslås i motionen innebär inte några förbättringar när det gäller att bedöma hur en styrelse utfört sitt uppdrag och medlemmarnas möjlighet till ansvarsutkrävande.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 38 avslås

Svar till D 39, D 40

Bägge motionerna föreslår stadgeändringar för att på olika sätt stadgereglera programkommissionens arbete. Motion D 39 föreslår en ny paragraf i stadgarna med följande lydelse: "Programkommissionen skall till medlemmar senast tio månader innan programkongresser informera om sitt arbete och vad som planeras föreläggas kongressen samt tillställa medlemmar utkast till nytt partiprogram för att stimulera diskussion och möjliggöra för medlemmar, partiföreningar och distrikt att ge programkommissionen återkoppling på dess arbete".

Motion D 40 föreslår en ny paragraf enligt följande: "Vid framställandet av nytt partiprogram ska en remissrunda om tre månader äga rum där samtliga partiföreningar har möjlighet att inkomma med yttranden."

Partistyrelsen konstaterar att programkommissionen har ett viktigt arbete, inte minst den nuvarande programkommissionen som arbetat med att ta fram ett helt nytt partiprogram. Som en del i det arbetet har programkommissionen under kongressperioden aktivt bjudit in sig till möten i partiföreningarna. Det har anordnats ett digitalt medlemsmöte med programkommissionen öppen för alla medlemmar och i samband med att programförslaget släpptes publicerade programkommissionen ett omfattande följebrev samt en film

för att förklara programförslagets upplägg. Därutöver har partikansliet framställt en uppdaterad ideologiskola som en del i förberedelserna inför programdebatten.

Ovanstående exempel på hur den nuvarande programkommissionen har arbetat visar att det som redan idag är formulerat i stadgarnas paragraf 123 om programkommissionens uppgifter har uppfyllts: "§ 123. Programkommissionens uppgift är att stimulera till debatt om för partiet väsentliga teoretiska, ideologiska och strategiska frågor, att utveckla partiets programmatiska ställningstaganden och att lägga förslag till kongressen i frågor som rör partiprogrammet."

Att i stadgarna på ett mer omfattande sätt detaljreglera programkommissionens arbete ser inte partistyrelsen som varken nödvändigt eller önskvärt. Tvärtom kan det finnas skäl att göra stadgarna kring programkommissionen och dess arbete mer flexibla, till exempel frågan om det alltid ska väljas en programkommission på varje kongress. Just den frågan finns med i partistyrelsens förslag om en stadgeöversyn som föreligger inför denna kongress. Innan den översynen är gjord finner partistyrelsen ingen anledning att ändra i nuvarande stadgar gällande programkommissionen och dess arbete.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 39 och D 40 avslås

Svar till D 56

Motionen föreslår att införa paragrafen "Alla nationella val ska föregås av en kongress eller valkonferens där valplattform ska behandlas med sedvanlig motionsordning. Ombud till valkonferens ska likt kongressombud utses i enlighet med §§ 92-99. Partistyrelsen bestämmer antalet ombud till valkonferensen." i stadgarna efter § 144.

Europaparlamentet med sina femåriga mandatperioder innebär att valen till dem hamnar ur synk med riksdagens mandatperioder liksom Vänsterpartiets tvååriga kongressperioder. Det är dessutom så att det till skillnad från riksdagsvalen inte finns något känt valdatum lång tid i förväg utan det fastställs relativt nära inpå valet. Det gör att det behövs en viss flexibilitet vad det gäller sådant som måste beslutas inför valet. Till exempel ger § 142 partistyrelsen rätt att besluta om regler för fastställande av kandidatlista inför Europaparlamentsvalet.

Gällande den politik som Vänsterpartiet går till val på så kommer det även där behövas viss flexibilitet och det har genom åren skett på olika sätt inför olika Europaparlamentsval. Partistyrelsen tror inte på att stadgefästa att en stor beslutande konferens ska sammankallas för det ändamålet. Tvååriga kongressperioder innebär redan att det interna partiarbetet tar mycket plats i Vänsterpartiet och det är inte önskvärt att ännu mer av medlemmarnas tid och partikansliets och distriktens resurser går till en stor valkonferens. Vänsterpartiets grundläggande linje i EU-frågor liksom andra politiska frågor avgörs på kongressen. Inte minst kommer denna kongress där ett nytt partiprogram antas sätta grunden för politiken som vi under mandatperioden kommer att föra i såväl Europaparlamentet som i de svenska parlamentariska församlingarna på olika nivåer.

Förutom valplattform inför Europaparlamentsvalet innebär motionens förslag till skrivningar att även valplattform inför riksdagsval ska antas på en kongress eller särskild valkonferens. Det kan konstateras att § 79 redan innehåller skrivningar om att valårskongresser ska "behandla partistyrelsens förslag inför de allmänna valen". I en annan motion, D 30, föreslås det särskilt att detta stryks och den motionen föreslår partistyrelsen vara besvarad med att frågan skickas med till den kommande stadgeöversynen. Partistyrelsen ser dock ingen anledning att skicka med den här motionen till översynen då stadgefästade av en ny stor nationell intern konferens vid sidan av kongresserna inte är något som är prioriterat.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 56 avslås

Svar till D 57

Motionen föreslår ett stort antal förändringar av stadgarnas §§ 146-148 som innebär införandet av en niostegsprocess för uteslutningar.

Uteslutningar i Vänsterpartiet är mycket ovanliga och ska så vara. När en uteslutning trots allt sker är det efter noggranna överväganden av partistyrelsen, ett omfattande utredningsarbete och med möjlighet för såväl partiförening, distrikt och berörd medlem att yttra sig. Uteslutningsärenden kan ha lite olika karaktär, ibland kan det vara en så pass allvarlig händelse som inträffar att ett beslut måste tas mycket snabbt, men oftast är uteslutning inte på något sätt det första steget i kontakten med den berörda medlemmen utan det har ofta varit en kontinuerlig dialog som skett under lång tid innan ett uteslutningsärende öppnas. Det har ofta funnits många möjligheter för medlemmen att förstå att ett fortsatt beteende på samma sätt kan innebära en uteslutning.

Motionen föreslår en mycket utdragen process och tar även bort möjligheten till omedelbar suspendering. I vissa typer av ärenden skulle en sådan utdragen process i praktiken innebära att andra partimedlemmar kan känna att de inte kan delta i partiföreningens arbete då medlemmen som är föremål för ett uteslutningsärende fortfarande är tillåten att gå på möten och andra aktiviteter. Det skulle kunna förlama en partiförening för mycket lång tid.

Motionen nämner rättsäkerhet och självklart ska en uteslutningsprocess gå korrekt till, men det finns ingen formell rätt för alla invånare i Sverige att vara medlemmar i Vänsterpartiet. Det är inga medborgerliga rättigheter som kränks om en person förvägras medlemskap i ett specifikt politiskt parti. Att få uteslutningsärenden att efterlikna en domstolsprocess är därför feltänkt. Som ovan nämnts kan en utdragen process där en uteslutning inte verkställs förrän en lång rad av steg genomgått få allvarliga konsekvenser för en partiföreningens arbete och även för Vänsterpartiets politiska trovärdighet i fall där en medlem på ett grovt sätt uppträtt mot partiets program eller allvarligt skadar partiet.

Motionen föreslår införandet av en "disciplinnämnd" som det är något oklart hur den ska utses. Partistyrelsen ser inte hur det skulle vara mer "rättsäkert" och demokratiskt med en sådan instans som kan överpröva uteslutningsbeslut. Kongressen väljer en partistyrelse som leder partiet mellan kongresserna och att ha någon annan instans som i praktiken beslutar om uteslutningar gör inte processen mer demokratisk. I och med att en utesluten medlem har rätt att överklaga beslutet till kongressen är det till syvende och sist medlemmarna via sina valda ombud som har makten i uteslutningsärenden.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 57 avslås

Svar till D 58

Motionen föreslår att § 146 tillförs "...agerar konsult åt privata företag som gör vinster i välfärden..." så att hela paragrafen kommer att lyda: "Medlem som uppträder mot partiets program, bryter mot stadgarna, agerar konsult åt privata företag som gör vinster i välfärden, tillhör konkurrerande politiskt parti eller på annat sätt allvarligt skadar partiet kan uteslutas".

Personkopplingarna mellan politik och välfärdsbolag är ett stort samhällsproblem. De är en viktig faktor bakom att Sverige fortfarande har en extrem marknadsskola och vinstjakt i vård och omsorg, trots att befolkningen vill något annat. Vänsterpartiet är partiet som har den konsekventa politiken mot detta.

Partistyrelsen ser dock inte att det finns något behov av tillägg till § 146 av den typ som motionen föreslår.

Att lägga till ett väldigt specifikt fall då uteslutning kan övervägas bidrar inte till paragrafens användbarhet utan gör den bara otydligare. Det finns en risk att om man börjar specificera vissa typer av skäl till uteslutning kommer man till slut behöva ha en hel katalog med skäl till uteslutning.

Begreppet "konsult" innefattar numera dessutom väldigt många anställningsformer som många företag använder sig av för att slippa ge sina anställda drägliga villkor. Om en före detta politiker tar ett timbaserat lärarvikariat på en friskola där hen undervisar i samhällskunskap utifrån sina erfarenheter som politiker, har hen då bidragit till att det privata företaget gör vinster i välfärden och bör uteslutas?

Exemplet är måhända överdrivet, men det kommer finnas många otydliga gränsdragningar om just detta ska läggas till som uteslutningsgrundande.

Partistyrelsen anser att § 146 nuvarande lydelse är tillräckligt tydlig och möjlig att använda i de ytterst få fall den behövs.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 58 avslås

Svar till D 59, D 60

Motion D 59 föreslår att i stadgarnas § 149 efter första meningen lägga till texten "Rådgivande omröstning bör utlysas av partistyrelsen i avgörande strategiska frågor där vägledningen inte går att hitta i kongressbeslut". Motion D 60 föreslår att i stadgarnas § 151 lägga till "eller digitalt i ordning som beslutas av partistyrelsen".

Rådgivande medlemsomröstning i partiet har bara använts en gång i modern tid (byte av partinamn 1990, en knapp majoritet röstade mot namnbyte). Rådgivande medlemsomröstningar bör bara användas i mycket stora politiska frågor när det finns skäl att anta att de ordinarie demokratiskt valda organen inte kan antas spegla medlemsmajoritetens ståndpunkt. Den demokratiska beslutsordningen och ansvarsutkrävandet i Vänsterpartiet sker normalt genom kongressbeslut gällande såväl politiska som strategiska vägval och inte minst genom valet av partistyrelse.

Den enskilda händelse som särskilt nämns i motion D 59 och som tycks vara skälet till förslaget till stadgeändring är statsministeromröstningen i januari 2019 där det beskrivs att "många vänsterpartister [var] förvånade och besvikna" samt att "Kritiken var hård både i och utanför partiet". Inget i dessa påståenden ger vid handen att partistyrelsens beslut inte skulle ha speglat en majoritet av medlemmarnas åsikter. Medlemmarna, som för övrigt blivit rekordmånga under mandatperioden efter beslutet i januari 2019, kunde sedan på den kommande kongressen genom sina valda ombud välja en ny partistyrelse där den avgående partistyrelsens agerande i olika frågor förstås var viktiga aspekter.

Partistyrelsen anser att det är bra att möjligheten till rådgivande medlemsomröstningar finns inskrivet i stadgarna, men att lägga till det som motion D 59 föreslår bidrar inte till ökad medlemsdemokrati.

Gällande motion D 60 ser partistyrelsen att formuleringen om möjligheten till digital röstning som föreslås i princip redan finns i § 151.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 59 avslås

att motion D 60 anses besvarad

Svar till D 61, D 62, D 63

Motionerna föreslår att stadgarna ska utökas med ett avsnitt som reglerar relationen till Ung Vänster, med rubrik (D 63), och två nya stadgar som tydliggör att Ung Vänster är Vänsterpartiets fristående ungdomsförbund (D 61) respektive reglerar ekonomiska förhållanden (D 62).

I motionerna anförs att relationen mellan Vänsterpartiet och Ung Vänster på vissa håll präglas av samarbetsproblem och konflikter, bland annat på grund av oklarheter kring de ekonomiska bidrag, det så kallade tiondet, som partiet ska ge ungdomsförbundet. Motionernas förslag sägs kunna avhjälpa detta och öppna upp för bättre samarbete framöver.

Vänsterpartiet och Ung Vänster har en lång gemensam historia och det är partiets strävan att den ska fortsätta på bästa tänkbara sätt. Det finns redan nu täta samarbeten mellan partiet och ungdomsförbundet på central nivå, och som också behöver få fullt genomslag på distrikts- och föreningsnivå i hela landet. Så sent som hösten 2023 skickades en gemensam uppmaning ut i båda organisationernas samtliga delar om hur de ekonomiska frågorna ska hanteras, undertecknad av förbundssekreterare och partisekreterare. Ytterligare information och rekommendationer har skickats från partikansliet till partiets distrikt i anslutning till detta. Även utlåning av partiets lokaler nämns i dessa sammanhang.

Partistyrelsen delar uppfattningen att Vänsterpartiet och Ung Vänster ska ha ett gott samarbete och att partiet ständigt ska arbeta aktivt för att upprätthålla befintliga och i förekommande fall skapa nya relationer med förbundet. Partistyrelsen anser dock inte att detta ska regleras på föreslaget sätt i stadgarna, eftersom stadgarna ska reglera partiorganisationens inre angelägenheter i första hand, och inte relationen till andra organisationer.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 61, D 62, D 63 avslås

Svar till D 66

Motionen föreslår att kongressen avslår partistyrelsens förslag till utredning av motionsrätten, vars direkta innebörd är att framtida kongressmotioner måste "godkännas" av en partiförening (eller motsvarande) och vars slutgiltiga resultat blir en allvarlig inskränkning av interndemokratien.

I Vänsterpartiet är det tillåtet för enskilda medlemmar, partiföreningar (medlemsmöten och partiföreningsstyrelse) och distrikt (distriktsårskonferens och distriktsstyrelse) att lämna in motioner. Motionen argumenterar mot en inskränkning som ännu inte finns och heller inte föreslås konkret. I partistyrelsens förslag till stadgeöversyn nämns motionsrätten som en fråga som bör diskuteras. Att i förväg lägga band på och inskränka hur vissa frågor ska diskuteras under stadgeöversynen och vilka förslag som kan komma ut av den förfelar syftet med en sådan översyn.

Om stadgeöversynen kommer fram till konkreta förslag till ändringar av § 82 som reglerar motionsrätten kommer denna fråga att beslutas av nästa kongress och till den kongressen är det fortfarande nuvarande § 82 som gäller. Med andra ord kommer det att gå utmärkt att lägga en enskild motion som protesterar mot en sådan hypotetisk ändring av § 82. Partistyrelsen är dock övertygad om att en sådan motion skulle ha potential att bli bättre och ha en större möjlighet att få genomslag på kongressen om den i förväg diskuterades av flera medlemmar, till exempel på ett medlemsmöte i partiföreningen.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 66 avslås

Svar till D 67

Motionen föreslår att bilda en kommission som ska ta fram nödvändiga stadgeändringar och arbetsformer för att öka valberedningarnas transparens och demokrati, som utgår från de exemplen där valberedningar inte kunnat arbeta med integritet och eller demokratiskt.

Partistyrelsen konstaterar att valberedningar på alla nivåer i Vänsterpartiet har en viktig uppgift. Därför har har det vid flera tillfällen tagits initiativ till handledningar och utbildningar. Följande dokument finns i nuläget att tillgå (<https://www.vansterpartiet.se/resursbank/valberedningar>):

-Handledning för valberedare (uppdaterad 2022)

-Internfeministisk handledning för valberedare (uppdaterad 2019)

-Riktlinjer angående sammansättningen av valberedningar (antagen av VU 2016 efter ett kongressbeslut 2014)

När det gäller utbildningar finns det sedan 2022 en onlineutbildning för valberedare.

Motionen nämner särskilt att den vill "öka valberedningarnas transparens". Transparens är normalt sett ett positivt laddat ord, men i valberedningssammanhang kan det vara mer problematiskt beroende på vad som avses. Det ligger i valberedningsarbetets natur att valberedningen kommer att få kännedom om och behöva hantera känsliga uppgifter om vissa kandidater. Att sprida alla typer av uppgifter om kandidater som man behövt väga in i sitt förslag är inte schysst mot de enskilda personer som det gäller. Motionen citerar handledningen för valberedare och det är värt att poängtera en del av formuleringarna som har bäring just när det gäller frågan om "transparens":

"Valberedningen bör dock kunna föra sina diskussioner ifred och utan insyn från media, allmänhet och medlemmar. Om det som sägs i valberedningen riskerar att spridas och kanske förvrängas på vägen, blir det svårt att föra konstruktiva diskussioner och komma fram till ett väl avvägt förslag."

Partistyrelsen kan inte kommentera de enskilda händelser som brödtexten påstår ha inträffat. Generellt kan dock sägas att en valberedning självklart kan efterhöra utomstående synpunkter och ta in referenser på nominerade. Hur valberedningen sedan värderar den information som de får från olika håll är helt upp till dem.

Partistyrelsen kan inte låta motionens formulering om att "interna demokratin i vårt parti upprepade gånger har kränkts och inte följt de reguljära beslutsgångarna" stå oemotsagd då den antyder att de val som de demokratiskt valda ombuden gjort på de valkonferenser som motionen nämner inte skulle vara legitima. Så är naturligtvis inte fallet och de kandidater som valdes till listorna på valkonferenserna är alla valda i god demokratisk ordning.

Slutligen kan partistyrelsen konstatera att det inte är valberedningarna som bestämmer om vilka som ska sitta i en styrelse, stå på en riksdags-/region-/kommunlista etc, utan det är medlemmarna som antingen direkt på ett medlemsmöte i en partiförening eller genom sina valda ombud på en distriktskonferens eller kongress som röstar och genomför valet av de personer som ska inneha ett visst uppdrag.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 67 avslås

Svar till D 68, D 69, D 70, D 71

Motionerna föreslår att en ny miljökommission inrättas och att detta regleras i stadgar som ges på förslag av partistyrelsen. Motion D 68 föreslår att regleringen ska göras i en eller flera nya stadgeparagrafer, medan motion D 70 föreslår att antalet paragrafer som reglerar en miljökommission inte ska understiga antalet paragrafer som reglerar programkommission. Motion D 71 föreslår en formulering av stadga om miljökommissionens uppdrag.

Motionernas förslag innebär att de politikområden som rör miljö och klimat skulle lyftas ur programkommissionens uppdrag, och att en ansvarsuppdelning mellan kommissionerna ska göras. I motion D 71 som lämnar förslag på en uppdragsformulering framgår också att en nyinrättad miljökommission ska yttra sig om kongressmotioner som rör miljö och klimat, utöver besvarande av motioner på egna programförslag.

Programkommissionen har idag uppdraget att föra debatt och lägga fram förslag om partiprogram för Vänsterpartiet. Detta innefattar samtliga politikområden, även miljö- och klimatpolitik. Programkommissionen har därmed möjlighet till avvägningar mellan olika områden, och kan lägga fram programförslag där olika frågor och aspekter ges ett större sammanhang, och presentera en helhet.

Skulle ett politikområde lyftas ur uppdraget och läggas på en ny kommission skulle det snabbt uppstå en gränsdragningsproblematik. Om Vänsterpartiets avsikt är att lyfta in miljö- och klimataspekter inom ramarna för andra politikområden skulle detta försvåras avsevärt. Det finns skäl att anta att en konfliktsituation mellan de två kommissionerna skulle uppstå som följd av detta. Programkommissionen skulle inte längre kunna ge avvägda helhetsförslag där vår politik har ett tydligt samlat syfte. Det uppstår i stället en risk för konkurrerande programförslag som försvårar framåtsyftande diskussioner. Förslaget skulle alltså riskera att snarare skapa en hämmande effekt på nya programförslag.

Det finns redan nu stora möjligheter till engagemang för olika frågor på flera olika sätt inom Vänsterpartiet. När det gäller programfrågor uppmanar partistyrelsen att så många som möjligt deltar i den programdebatt som programkommissionen initierar. Motionerna nämner också miljö- och klimatnätverket, som är ett utmärkt alternativ för att bedriva den debatt motionerna önskar se mer av. Partistyrelsen uppmanar till deltagande i debatt, men ser inte en ny miljökommission som en framkomlig väg.

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att motion D 68, D 69, D 70 och D 71 avslås